

GERT-JAN
SEGERS
Overwinteren

ROMAN

Overwinteren

Gert-Jan Segers

Overwinteren

roman

Tweede druk

Mozaïek, Zoetermeer

Met dank aan Rianne, Deodaa, Ella, Marius, Marieke, Marloes, Jeroen, Hannelore, Raoul, Marco, Corien en Jan. Zij zijn allemaal op een verschillende manier belangrijk voor me geweest bij het schrijven van dit verhaal.

augustus 2000
Gert-Jan Segers

Ontwerp omslag: Studio Jan de Boer
Foto omslag: Wout Knol, Leiden

ISBN 90 239 9031 5
NUGI 300

© 2000 Uitgeverij Boekencentrum, Zoetermeer
Mozaïek is een imprint van Uitgeverij Boekencentrum
Tweede druk 2001

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor Anne en Eline

Mijn liefste antwoordt en zegt tot mij: Sta op, mijn vriendin, mijn schone en kom.

Want zie, de winter is voorbij; de plasregen is over, hij is overgegaan.

De bloemen worden gezien in het land, de zangtijd genaakt, en de stem der tortelduif wordt gehoord in ons land.

Hooglied 2:10-12

“You will say I lost my faith in science, progress, you will say I lost my belief in the Holy Church, and worse: But there 'd be nothing left for me to do, if I ever lose my faith in you.” (Sting)

Leiden, juli 1999

Beste Gerard,

Je droomde van een meeslepend leven. Het lukte je, totdat je droom wreed werd verstoord. Maar toen kreeg je je grootste en stoutste droom. Daarvoor moest je sterven. Nu zeven jaar en zeven maanden geleden.

Het liefst zou ik je willen vragen hoe het met je gaat en wat er precies van je droom is geworden. Maar als ik het vraag, zal het stil blijven. Je zult nooit meer spreken. Ik denk nog veel aan je. Ik mis je. Ik mis je zoals je je hoofd en je hart liet spreken, zoals je de weg voor me hebt geëffend. Ik mis je als huisgenoot, als vriend, als voorbeeld. Ik heb je vaak bewonderd. Soms verwenst. Eén keer gehaat. En op het laatst om je gehuild. Nu koester ik de herinnering. Gek genoeg vooral die aan het laatste deel van je leven.

Je weet waarom ik schrijf. Ik kom een oude belofte na, een belofte die ik je op het laatst van je leven heb gedaan. Je vroeg me te kiezen. Het was koud of heet, maar in geen geval mocht ik lauw worden. En voor mijn dertigste moest de kogel door de kerk.

Ik heb gekozen en ik wil me er rekenschap van geven. Daar heb je recht op. Misschien ben je verbaasd over de manier waarop ik dat doe, maar ik doe het zo omdat anders mijn keuze niet is te verklaren en te begrijpen. Hierna volgt ons verhaal. De flarden kwamen me steeds in gedachten en nu heb ik ze geordend en verhaal ik, om begrepen te kunnen worden.

Ik ga vertellen zonder al te veel illusie over het bereik en zonder te veel pretentie over de inhoud. Maar dat interesseert me niet zoveel. Het is jouw leven, het is mijn keuze en het is ons verhaal. Daar gaat het om.

Ik zie je! En tot die tijd: veel plezier!

Joost Gersjes.

deel 1, december 1988

Over schijnheiligheid

Twee grote leren stoelen bezetten mijn kamer. Het lage bankje onder het raam stond er bescheiden tussen, alsof het zich verontschuldigde voor zijn bestaan. Ik had mijn inboedel gekregen van tante Greet. Boven mijn bureau hing een fotocollage. Een foto van mijn familie, een van mijn middelbare-schoolklas, van ons dispuut van de vereniging *Socrates* en een van een huisfeestje dat we een jaar geleden hadden gegeven. Mijn leven in een lijstje, hoewel – het waren maar momentopnames en een rode draad viel niet te ontdekken.

Wie ik werkelijk was, moest nog blijken. En die mensen in dat lijstje waren feitelijk passanten. Ik had alleen losse herinneringen aan mensen die mijn weg even hadden gekruist, maar vroeger of later allemaal naar de rand van mijn leven waren gedreven. Zo herinnerde ik me een moment met mijn vader. Het was ergens eind jaren zeventig. Er was zoveel sneeuw gevallen dat wegen onbegaanbaar waren en supermarkten niet meer bevoorraad konden worden. Brood en melk waren helemaal schaars. Mijn vader en ik gingen daarom naar een boer in de buurt om verse melk van de koe te halen. Een snijdende wind waaide ons in het gezicht. De weg naar de boerderij was glad en aan weerszijden was er een diepliggende sloot. Op een gegeven moment voelde ik mezelf wegglijden, richting de sloot. Het enige houvast dat ik nog had, was mijn vaders been. Ik pakte het been stevig vast en wist mij veilig. Dat was toen. Nu was mijn vader de man van mijn moeder en ik kon mij niet herinneren de laatste jaren iets van belang met hem te hebben gedeeld.

Toen ik klein was, was ons gezin alles. Mijn vader was sterk, mijn moeder lief, ons huis groot, de tuin eindeloos en de buurt was de wereld. Later realiseerde ik me dat mijn vader een klerk, mijn moeder een kloek, onze tuin klein en de wereld groot was.

Nog een herinnering. Op de lagere school had ik een vriend. Het was mijn beste vriend. Wij logeerden veel bij elkaar en als het op knokken aankwam, namen we het altijd voor elkaar op. Na de lagere school ging ik naar het gymnasium en hij naar de LTS. Na vier jaar spraken we elkaar weer eens. Hij vroeg waar ik uitging en hoe het met de wijven was. Ik had hem niets meer te vertellen.

In de brugklas hield ik mijn grote, sterk geurende, leren tas vol gekafte boeken nog trots onder mijn arm. Maar na zes jaar was ik blij dat ik dit leven dat gedomineerd werd door huiswerk en schriftelijke overhoringen achter me kon laten en zag ik uit naar studententijd.

Ik relativeerde het verleden, worstelde me door het heden en hoopte op een mooie toekomst. Ik werd nog door niets anders voortgedreven dan door de tijd.

Op zoek naar een kamer in Leiden, las ik op een goede dag in juni vorig jaar een advertentie in de krant. 'kmrs, L'den, nr. 3451'. In de hoop dat het om kamers in Leiden ging, schreef ik een kort briefje naar de krant. Eind juni werd ik opgebeld door Faber, de eigenaar van een studentenhuus. Hij vroeg me of ik bij hem thuis langs wilde komen om, zoals hij een beetje beklemmend zei, 'een indruk te krijgen'.

Op 9 juli 1987 stond ik bij hem op de stoep voor een gesprek. Een bel kon ik niet vinden. Ik haalde de kraag van mijn blouse nog even van onder de kraag van mijn blauwe jasje, trok alles recht en klopte toen op de deur. Even later deed mevrouw Faber open. 'Zo, en dan ben jij Joost.' Faber zelf was in zijn grote leunstoel blijven zitten en stond pas op toen ik binnenkwam. Hij gaf me een stevige hand en wees me mijn plaats op de bank. Faber had een hoog, wat uitgerekt voorhoofd, en bovenop zijn kale hoofd twee grote pukkels, als twee zwaailichtjes. Verder had hij een zware bril met enorm dikke glazen.

Ik kreeg lauwe thee in een oud kopje. Tijdens het gesprek liet Faber regelmatig een stilte vallen, waarbij hij me een tijdje aankeek en vervolgens 'zooo, Joost' zei. Antwoorden van mij werden samengevat met 'dusss, Joost, bestuurskunde' en 'dusss, Joost, hervormd'. Het was duidelijk dat hij er goede notie van nam, zonder dat je wist of het nu voor of tegen je pleitte.

Faber vertelde dat het met de vorige bewoners van zijn pand aan de Bloemgracht helemaal uit de hand gelopen was. Ze hadden er, net als velen in deze verworpen samenleving, een grote bende van gemaakt, terwijl God toch een God van orde is. 'Daar werden mijn vrouw en ik niet... blij van.' En nu wilde hij schoon schip maken en zocht hij nieuwe bewoners.

Mijn gevoelens na afloop van het gesprek bedrogen me. Of het aanbod karig was of ik zo kuis, weet ik niet, maar in ieder geval werd ik uitverkozen een van Fabers kamers te bewonen. En wat ik ook van de man dacht, hij had in ieder geval één grote verdienste: hij bracht Gerard, Stefan, Marco en mij samen aan de Bloemgracht in Leiden. Over de huurprijs hoefden we ons volgens Faber allerm minst zorgen te maken. De kamers werden door Faber beschikbaar gesteld als een vrijhaven voor hard werkende, christelijke studenten. Dat was Fabers heilige missie. Onze financiële tegenprestatie heette bij hem dan ook 'een bijdrage'. Hij weigerde te spreken over huur.

Anderhalf jaar later zat ik voor mijn laatste tentamen van mijn propedeuse. Ik moest nog een vak binnenhalen voordat ik met iets tastbaars thuis kon komen. Met mijn hoofd op mijn handen keek ik naar het dikke boek 'Inleiding recht'. Af en toe sloeg ik een bladzij om, maar meestal had ik geen idee wat de vorige bladzij me had willen vertellen. Er waren van die dagen waarop je maar beter in bed kon blijven liggen. Mijn bureau was een grote bende. Alleen als mijn moeder langs kwam, maakte ik stapels papier en schoof ik rotzooi onder mijn bed. Wanneer ik af en toe onder mijn bed graaide, deed ik de meest wonderlijke ontdekkingen. Een paar dagen eerder nog vond ik er mijn theepot terug, met groene schimmels.

Ik rekte me uit en ging voor het raam staan. Vanuit mijn kamer keek ik uit op de Bloemgracht. Het was geen echte gracht en er was geen grassprietje te zien, laat staan een bloem. Ik zag alleen maar auto's en keek naar de vrachtwagen die met een jankend piepje achteruit reed. Hij bracht zijn vrachtje bij de kleine supermarkt, schuin tegenover ons huis. Mijn gedachten dwaalden af. Ik bedacht dat de periode waarin ik nu verkeerde volgens veel mensen de mooiste tijd van je leven was. Hoe zou ik ooit op deze tijd terugkijken? Langzaam liep ik naar de levensgrote spiegel die aan mijn deur zat vastgeplakt. Ik leunde met twee vlakke handen op de spiegel, keek mezelf recht in de ogen en zei zachtjes: 'Jij gaat er wat van maken, Joost.' Ik rechtte mijn rug en liet mijn bretels tegen mijn borst knallen. Toen deed ik de deur open en liep ik naar het trapgat.

'Koffie!', schreeuwde ik.

Mijn kamer bevond zich op de eerste verdieping, samen met die van Stefan. Verder was daar dan nog de keuken, met een mooi granieten aanrecht, en de wc. Onder ons zat een antiekzaak, waar vrijwel nooit een klant kwam. Aan de achterkant, achter de keuken en Stefans kamer, keken we uit op het platte dak waaronder we een opslagplaats vermoedden. Boven, onder het schuine dak, bevonden zich de kamers van Gerard en Marco, tegenover elkaar. De trap daarheen kwam uit op een klein overlooptje met links de kamer van Gerard, ook aan de straatkant, en rechts die van Marco. Marco's kamer was nog de meest geordende. En op zijn bureau lag altijd zijn studieplanning, die hem bij de les moest houden. Boven zijn bureau hing prominent de foto van Margreet. Als hij al afgeleid werd, dan was dat door niets anders dan door het stralende plaatje van zijn vriendin.

Gerards kamer bevatte, behalve een bed en bureau, alleen maar boeken, aan beide kanten van de deur en onder het schuine dak.

Alle vier lazten we veel en graag. Door de bijeenkomsten van *Ars et amicitia* moesten we ook wel. Net als de andere drie was ik vorig jaar zomer lid geworden van dit dispuut. Daarvoor dienden we de ontgroening bij de grote moedervereniging *Socrates* te ondergaan. Dat betekende dat we drie weken lang werden omringd door jongens met blauwe blazers en glimmende zonnebrillen. Zij beschikten over ons en wij werden geacht ons te gedragen als oom Tom van de negerhut. Van alle vernederingen maakte de zogenaamde ‘rap-race’ de meeste indruk op mij. Wij moesten in logge roeiboten gaan zitten en werden vervolgens in de richting van de bruggen over het Rapenburg gedirigeerd. Boven op de bruggen wachtte de meute. Zwijgend voeren we ons lot tegemoet. Onder de bruggen kregen we ladingen visafval en andere, ook verbale, ellende over ons uitgestort. De beelden van zich vrolijk makende ouderejaars kwamen me nog vaak in gedachten en de echo van hun gegil en gebrul klonk nog lang in mijn oren. En ook al douchte ik na afloop lang, de geur van rotte haringen bleef hangen. Er werd door ons tijdens de ontgroening weinig verzet geboden, de gifpil werd zo stil en snel mogelijk geslikt. Alleen Stefan trok ongewild de aandacht. Hem werd op een gegeven moment gevraagd om via de Molengracht naar het pand van *Socrates* te zwemmen. Toen hij die gracht niet kon vinden, dook hij maar in de eerste de beste gracht die hij tegenkwam, om in ieder geval niet droog bij zijn ontgroeners aan te komen. Dat zou hem, zo verwachtte hij, op een stevige reprimande komen te staan. De Molengracht bleek echter helemaal niet te bestaan. Toen Stefan toch kletsnat en met zijn zwart sluike haar nog platter dan anders voor zijn ontgroeners verscheen, lachten die zich gek. De rest van de kennismakingstijd werd er, tot zijn ongenoegen, voortdurend naar Stefan gewezen en om hem gegrinnikt.

De verplichting om tijdens de ontgroening een bepaald quotum ouderejaars te bezoeken, bracht mij bij Farah. Ze was derdejaars student geneeskunde en was, toen als één van de weinige vrouwen, lid van *Ars et amicitia*. Ze had een grote kamer bij een oude, alleenstaande vrouw, aan de achterkant van het huis. Via openslaande deuren had ze toegang tot een breed balkon waar ze het uitzicht had op de enigszins verwilderde tuin. Ik moest voor haar koken op een gastelletje in een klein keukentje naast haar kamer. Ik kon toen alleen nog maar rijst met kerriesaus maken en zelfs dat ging, volgens haar, nog niet helemaal goed. Ze vond dat ik nog wat dril van de kip had moeten afsnijden, te veel water gebruikte voor het koken van de rijst en ook prei en aubergine door de kerriesaus had kunnen doen. Ik liet het me allemaal gezegen.

Tijdens de maaltijd ontdeedte de sfeer enigszins. Pas toen zag ik goed hoe ze er uit zag. Ze had zwart sluijk, halflang haar en droeg een prachtige Afrikaanse jurk. Als ze lachte kreeg ze kleine kuiltjes in haar wangen. Ze vertelde over haar ideaal de tropenopleiding te volgen om uiteindelijk ook tropenarts te worden, ergens in de wereld. Af en toe deed ze met haar vinger haar haar achter haar oren. Farah vertelde ook van de bijeenkomsten van het dispuut *Ars et amicitia*. Zij was er min of meer bij toeval in gerold, maar was blij dat ze niet alleen leefde bij de pret van *Socrates*.

‘Op dit gezelschap kan ijzer zich scherpen aan ijzer. Het is heel gek, maar zo vervelend als literatuur op het gymnasium was, zo leuk is het nu’. Ze glimlachte even en haalde haar hand door haar haar. ‘En het grappige is dat het dispuut bestaat uit heidenen die geloof niet als een afwijking beschouwen en gelovigen die niet bang voor de wereld zijn.’

‘Maar wat vind jij dan van die ontgroening?’, vroeg ik.

‘Ach, het is niet mijn feest.’ Ze haalde even haar schouders op. ‘Maar weet je, je moet het maar zien als een ceremonie waar je doorheen moet. Het is een rite. En zo’n rite brengt in ieder geval scheiding tussen mensen die er bij horen en die er niet bij horen. En ook scheiding tussen je leven vóór de ceremonie en dat erna. Het moet gebeuren.’ Weer kwamen haar schouders even omhoog.

‘Voorlopig vind ik het alleen nog maar ellendig.’

‘Het komt wel goed met jou.’ Ze liet weer even de kuiltjes in haar wangen zien. ‘Heb je nog een toetje?’

‘Tuurlijk. Sorry.’

Het was alweer middag. Voor me, op mijn wankele, bruine bureautje, lag nog steeds het belangwekkende boek 'Inleiding recht'. Daarboven lag een samenvatting ervan. Ik had ook aantekeningen bij de hand, van verhalen die een hooggeleerde heer had gehouden ter verduidelijking van 'Inleiding recht'. Ik vroeg me af wat de zin van het leven was.

Naast mijn bureau stond een kastje met daarop mijn alles-in-één-stereootje. Ik zette een bandje aan. Bruce Springsteen begon te zingen over *the river* en dat iedereen een *hungry heart* heeft. Ik dacht even aan Farah. Toen keek ik weer wat om me heen.

Links achter mij stond een tafel. Daarop stond een pot melkpoeder. Een beetje van die poeder boven een vlammetje gaf zo'n mooie, hoge, felle steekvlam. Ik draaide me half om, pakte de pot en draaide het deksel eraf. Opeens hoorde ik gestommel op de trap. Aan het lawaai te horen was het Gerard. Ik ging snel weer achter mijn bureau zitten, pakte een pen met mijn rechterhand en ondersteunde mijn hoofd met mijn linkerarm. Mijn blik ging op moeilijk.

Er werd geklopt, ik riep 'jo' en simuleerde een studie-trance. Gerard stak zijn hoofd om de hoek en half om de deurpost heen hangend vroeg hij: 'Coffee-time, dacht ik zo.'

Ik rekte me langzaam uit.

'Dat is goed joh, effe een pitstop. Doe maar hier. Roep de anderen ook even, als je wilt.'

'Koffie!' brulde Gerard door het huis. 'Waarom studeer jij altijd met die pokke-herrie?'

'Word ik tenminste een beetje afgeleid.'

Mijn antwoord sloeg eigenlijk nergens op, maar Gerard luisterde er niet eens naar. Hij pakte de koffiepote die op het kastje naast de deuropening stond en stommelde naar de keuken om een mok en water voor mijn koffiezetapparaat te halen.

Langzaam kwam een draaiorgel in onze straat dichterbij. Het speelde in de geest van advent 'Sti-ille nacht, heilige nacht'.

'Kots, kots, kots. Het wordt weer kerst.' Gerard kwam kreunend weer mijn kamer in en ging koffie zetten. 'Moet je dat gejengel horen. Ik word gek van al die kerstliedjes, herdertjes en stalletjes.'

Stefan sjokte binnen en gooide een pakje stroopwafels op mijn tafel. Even later plofte ook Marco op een van mijn stoelen neer en pakte als eerste een stroopwafel.

Ik had het laatste halfjaar nog niet zoveel gedaan en hoe lamlendiger ik me aan mijn bureau gedroeg, hoe schrijnender mijn schuldgevoel werd. Maar onze koffiepauzes ervoer ik als een legitieme tijdsbesteding. Als Gerard weer veel en overtuigend oreerde, verhoogden ze zelfs mijn werk- en denkniveau. Overigens had ik het vermoeden dat, als onze discussies uitgeschreven zouden worden, Gerard minder vaak zou winnen. Zijn intonatie en presentatie waren, bij nader inzien, vaak sterker dan zijn argumentatie. Hij had zijn postuur ook mee. Hij was groot, breed en lang. Samen met zijn zware stem verleende dat hem een natuurlijk gezag.

‘Hebben jullie wel eens zoiets afschuwelijks als een kerstnachtdienst meegemaakt?’ vroeg Gerard. Hij had zijn tirade even onderbroken om de tel niet kwijt te raken bij het doseren van de koffie. ‘Die dominees hebben het dan over het verhaal van hoop en vrede dat tweeduizend jaar geleden begon.’

Gerard gaf een imitatie van het soort dominee dat zich graag met een witte toga tooide. Een beetje zalvend en met een overslaande stem.

‘Het is het verhaal dat in de wereld kwam om ‘hoop te geven aan de hopelozen, stem aan de stemmelozen en warmte aan koude harten.’ Nou ja, dat willen we allemaal, een beetje warmte in de decemberkou. Dus doet u mij maar zo’n kindje, zo één keer per jaar.’

Om zijn verbijstering zichtbaar te maken, plantte Gerard even zijn tien vingers tegen zijn hoofd, om vervolgens vingers en handen te spreiden.

‘Kerst is in deze tijd een ongemakkelijk verjaardagspartijtje. Je bent er meer voor het eten en voor elkaar dan voor de jarige.’

We dronken koffie, rookten een sigaret en zaten op het meubilair van mijn tante Greet. Die meubels waren zeker van vóór de seksuele revolutie, net als tante Greet zelf. Tante Greet heeft trouwens nooit zo’n revolutie aan den lijve ondervonden. Niemand heeft ooit een vinger naar haar uitgestoken. Wat ze wel nogal bewust heeft meegeemaakt is de oorlog. Ze bewaarde alles. Vroeger was haar zolder een *eldorado* om in te spelen en nu had ik praktisch profijt van haar bewaardrift. Het was allemaal erg bruin, maar wel lekker van mij. En op die bruine degelijkheid zaten wij, de uitverkorenen van Faber. Ik had geen scherpzinniger mens in mijn omgeving dan Gerard, geen rechtlijniger mens dan Marco en geen beter mens dan Stefan.

Marco had even nagedacht over Gerards kerstgedachte en zei toen: ‘Kerst is gewoon voor de meesten een goede gelegenheid om weer flink te vreten. Onze tijd lijkt volgens mij heel erg op de nadagen van het Romeinse rijk. Met die decadentie, weet je wel.’

Marco dacht meestal te weten waarover hij sprak. Zijn eigen leven was op orde. Zijn studie vorderde en hij had een relatie. Een strijk-ijzer en strijkplank vormden het veelbelovende begin van de uitzet. Marco was als oudste de trots van zijn vader. Zijn vader was predikant en voorzag een grote kerkelijke toekomst voor zijn zoon. Marco had geen bovennatuurlijke roeping voor het hoogste ambt en derhalve niet de vrijmoedigheid om theologie te gaan studeren. Hij had gekozen voor natuurkunde. Hoezeer beide studies ook verschilden, Marco's consistentie was gelegen in zijn hang naar stellige zekerheden: $E = mc^2$ en God is almachtig.

Op de eiken, met bruin leer bedekte stoel waarop hij zat, voelde hij zich thuis. Zijn meningen waren van hetzelfde kaliber. Zijn uitverkiezing door Faber was nog het minst vreemd. Dit was een jongen van stavast zoals Faber ze graag zag. Nette kleren, nette meningen. Alleen een paar puistjes op zijn gezicht herinnerden hem aan de onvolkomenheid van het leven.

'Jongens, ik ga weer studeren', zei ik voordat Marco zijn inzicht in onze tijd nader kon toelichten. Ze moesten maar opkrassen, anders zaten ze er tot het avondeten en kwam er van 'Inleiding recht' helemaal niets terecht. Gerard stond op, rekte zich ongegeneerd uit met de nodige bijgeluiden, en liep mijn kamer uit. Stefan en Marco pakten hun mok en vertrokken.

Ik bladerde maar weer door mijn aantekeningen. 'Inleiding recht' boeide me evenveel als een live-verslag van een damwedstrijd. Toch zou ik me er toe moeten zetten, wilde ik mijn ouders onder ogen durven komen. Het feit dat ik mijn propedeuse niet netjes na een jaar had gehaald was al erg genoeg, het was me op een aantal vermoedende preken van mijn moeder komen te staan. Ik had weinig behoefte aan een nieuwe serie. Een zes, dat was alles wat ik wilde, een heel klein, mager zesje.

Het was wel erg stil op mijn kamer. Ik draaide het bandje Bruce Springsteen om en keek mijn kamer rond. *Glory days...* Gerard had zijn aansteker laten liggen. Ik pakte hem op en nam in mijn andere hand een lepeltje. Hoe meer koffiepoeder boven het vlammetje, des te groter de steekvlam, merkte ik gefascineerd. Een paar haartjes op mijn hand verschroelden zelfs door de hitte. Dat stonk.

Ik las over arresten die boeiende jurisprudentie zouden hebben opgeleverd. Er werd op mijn deur geklopt. Het was Marco.

'Ga jij nog koken?'

'Heb jij geen zin?'

'Ik heb nog een restje. Maar als iemand anders gaat koken, eet ik graag mee.'

Ik zag geen andere mogelijkheid dan te zwichten voor deze vorm van chantage. In tegenstelling tot dat van Stefan was mijn repertoire bij het koken beperkt. Deze keer werd het lasagne. Bij het koken volgde ik nauwgezet iedere stap van de op het pakje geschreven aanwijzingen. De keuken werd weer een bende, bij iedere stap moest ik mijn voeten van de vloer los trekken. Maar het resultaat werd tastbaar en zag er goed uit. Een fles rode wijn en een oplossoepje zouden de maaltijd completeren.

Stefan waagde zich als eerste aan de lasagne. Maar na zijn eerste hap proestte hij alles over de tafel. Hij holde naar de keuken om zijn mond te spoelen. Gerard en Marco schoven hun bord demonstratief naar het midden van de tafel. 'Saved by the bell', zei Marco. Bij de reconstructie van het kookproces bleek dat de rode groente die ik voor kleine paprikaatjes aanzag pepertjes waren. Gerard en Marco keken me grijnzend aan.

'Ik heb mijn bek verbrand.' Stefan kwam kreunend binnen.

'De deur uit, links af, eerste links en dan aan je rechterhand', zei Gerard lachend in mijn richting.

'Goed, goed, ik ga al.' Ik sjokte op de TL-balken van snackbar *Hendo* af en bestelde twee frikadellen, twee kroketten en voor acht gulden patat. Mijn laatste gulden gooide ik in een flikkerende fruitauto-maat.

'Je hebt geen geluk, hè?', zei de dikke patatboer, nadat ik uitgespeeld was.

'Nee, maar ik blijf ernaar zoeken.'

De patatboer grijnsde zijn gele tanden bloot.

'Weet je, Joost, bij patat met frikadell kan ik tenminste een sigaretje roken.' Gerard tipte as in de mok die hij vanmiddag had laten staan. 'Wês yn sinnestriel' stond er op. Een vrolijke Friese opdracht voor een vaak sombere Hollandse peinzer.

Ik begon maar over iets anders. 'We hadden het vanmorgen over die softe kerstdomineetjes, hè?'

De anderen knikten.

'Dat was waarheid', zei Gerard. Hij zwaaide met zijn wijsvinger. Ik prikte een stuk frikadell aan mijn vork.

'Maar ik vind heidenen met Kerst ook heel fout. Die vinden het leven in december een beetje kaal en gaan dus naar een kerstnachtdienst.'

'Niet ieder jaar, anders wordt het een sleur', zei Stefan glimlachend.

'Heidenen zijn wel vaker fout', zei Marco. 'Pas zei mijn buurman thuis tegen mij dat hij het goed vond als jongeren naar de kerk gaan. Dan kunnen ze tenminste geen fiets stelen.'

‘Precies, en op zondagochtend draait hij natuurlijk zijn dikke lijf nog een keer om op zijn waterbed’, zei Gerard.

‘Het is heel gek’, zei Marco terwijl hij een sigaar opstak. ‘Ze verwachten van gelovigen braafheid, maar de geschiedenis staat bol van ongehoorzame christenen. In het Romeinse rijk waren ze zo lastig dat ze voor de leeuwen geworpen werden.’

‘En wat dacht je van de Bekennende Kirche in de Tweede Wereldoorlog?’, vroeg Gerard. ‘Bonhoeffer beraamde een moordaanslag op Hitler. Als ik jouw buurman was, zou ik maar oppassen. Straks prik jij zijn waterbed nog lek.’

‘En ik denk dat Faber de uitwerking van ons geloof ook wat anders heeft ingeschat’, zei Stefan lachend.

We dronken nog een biertje. Gerard liet een harde boer.

Vier studenten huren een kamer in één studentenhuis en worden lid van het dispuut *Ars et amicitia*. Verschillen in milieu, geaardheid en interesse leveren confrontaties op waar de vonken van af springen - helemaal als de discussies zich begeven op het terrein van de zin van het leven en het bestaan van God.

Terwijl de wereld buiten in haar voegen kraakt, de Muur valt en bommen de Balkan treffen, zien de studenten hun eigen zekerheden wankelen en afbrokkelen.

De zaken komen er echter op slag anders uit te zien wanneer de kleine wereld in het studentenhuis wordt opengebrosen door de dood.

Gert-Jan Segers studeerde politieke wetenschappen in Leiden en is coördinator bij een christelijk studiecentrum in Cairo.

Overwinteren is zijn debuutroman.

